

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Організація та методи соціально-культурних досліджень

для студентів

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Комунікація та управління культурними індустріями»
(з обов'язковим вивченням двох іноземних мов)
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	3, 4
Кількість кредитів ECTS	8
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік, іспит

Викладачі: Світлана САЛЬНІКОВА

Пролонговано: на 2025/2026 н.р. С. Сальнікова (Чорна) «28» 08 2025 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ («____») «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2024

Розробник(и):

Світлана САЛЬНІКОВА, к. соц. н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

 Микола СИДОРОВ
(підпис)

Протокол № 11 від « 25 » серпня 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів з методологією прикладного дослідження, його основними поняттями, особливостями планування та реалізації кожного етапу, структурно викладених у Проєкті дослідження, а також оволодіння методами збору соціальної інформації, отримання практичних навичок щодо підготовки та проведення вибіркового соціально-культурних досліджень.

2. Попередні вимоги до успішного опанування навчальної дисципліни: студенти мають бути знайомі з базовими поняттями соціології, володіти програмами текстового редактора та підготовки презентацій, вміти обчислювати деякі дескриптивні статистики, будувати візуалізації тощо.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна є важливим спеціально орієнтованим предметом, що безпосередньо сприяє розвитку професійної підготовки, формуванню та вдосконаленню певних фахових умінь та навичок у студентів як майбутніх працівників науково-дослідних центрів та організацій, які мають потребу у проведенні прикладних соціально-культурних досліджень. Навчальна дисципліна викладається у двох семестрах: у першому з них розглядатимуться питання методології дослідження, у другому – методів збору соціальної інформації. Під час вивчення тематичного блоку першого семестру студенти ознайомляться із методологією прикладного дослідження, із розробкою рамкового документу за назвою Проєкт дослідження, навчатися працювати з базами даних для пошуку релевантних досліджень, розглянуть детально структуру документу на рівні окремих пунктів та зв'язків між ними, підготують драфт проєкту дослідження, керуючись особистим дослідницьким інтересом. Другий тематичний блок присвячений методам збору соціальної інформації, у т.ч. для реалізації власного соціально-культурного дослідження; у фокусі також питання професійної етики соціолога.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Ознайомити з методологією прикладного дослідження та його рамковим документом – Проєктом дослідження;
- Навчити пошуку релевантних дослідницькій темі джерел у базах даних, зокрема у Web of Science та Scopus;
- Представити основні критерії оцінювання кожного структурного підрозділу Проєкту дослідження;
- Навчити планувати соціально-культурні дослідження різного дизайну;
- Ознайомити із методами збору соціальної інформації відповідно до мети соціально-культурного дослідження;
- Представити деякі підходи до забезпечення якості результатів соціально-культурного дослідження та презентації результатів дослідження.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК5).
- Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел (ЗК6).
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК14).
- Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери (ФК29).
- Вміння використовувати сучасні методи обробки інформації для організації та управління соціокультурними процесами (ФК33).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Методологія прикладного дослідження та особливості планування соціально-культурних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Тест, письмова робота	10
2.1	Збір даних для соціально-культурних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Тест, практичне завдання	20
2.2	Підготовка Проекту дослідження		Письмова робота	30
3.1	Організація соціально-культурного дослідження певного дизайну	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичне завдання	10
4.1	Забезпечення якості результатів соціально-культурного дослідження	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Тест, практичне завдання	10
4.2	Представлення результатів соціально-культурного дослідження	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Тест, практичне завдання	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	2.1	2.2	3.1	4.1	4.2
Визначати базові професійні поняття та використовувати термінологічний апарат менеджера соціокультурної діяльності (ПРН1)	+	+			+	
Збирати та впорядковувати інформацію (ПРН2)		+	+			
Організовувати професійний час (ПРН3)				+		+
Здійснювати проектувальну роботу (ПРН7)	+		+			
Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію (ПРН9)			+	+		
Володіти навичками пошуку інформації та здобуття необхідних знань, що сприяють високоефективним результатам діяльності (ПРН20)	+		+		+	
Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач (ПРН23)				+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

3 семестр

1. Самостійна робота (одна, є обов'язковою), РН1.1, РН2.2 – 18 балів / 30 балів
2. Робота на практичних заняттях РН1.1, РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН4.1, РН4.2 – 42 балів / 70 балів

4 семестр

1. Самостійна робота (одна, є обов'язковою), РН2.2, РН3.1, РН4.2 – 6 балів / 15 балів
2. Робота на практичних заняттях РН1.1, РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН4.1, РН4.2 – 30 балів / 45 балів

- підсумкове оцінювання:

3 семестр

– залік.

4 семестр

– іспит, РН1.1, РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН4.1, РН4.2.

- умови допуску до підсумкового іспиту:

Сумарна оцінка за всіма формами семестрового оцінювання має бути не менше ніж 36 балів (60% від максимальної оцінки у 60 балів). Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 36 балів, повторне виконання самостійної роботи і частини невиконаних раніше завдань для підготовки до практичних занять, є обов'язковим для одержання допуску до іспиту.

7.2 Організація оцінювання:

1. Самостійна робота, 3 семестр – це підготовка Проєкту дослідження, обговорення складових якого проводиться на навчальних заняттях; Проєкт є груповим завданням (виконується в групах по 2-3 студентів); захист драфту Проєкту проводиться на останньому практичному занятті.
2. Самостійна робота, 4 семестр – це реалізований Проєкт дослідження; захист Проєкту дослідження проводиться на останньому практичному занятті. Письмова робота за виконанням проєктом є обов'язковою до виконання, має бути зданою до початку екзаменаційної сесії.
3. Робота на практичних заняттях (теми 1-18) – протягом обох семестрів.
4. Курс «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» на Prometheus дає можливість перезарахування 20 балів (з 30-ти) за Темою 3, потрібно представити Сертифікат не пізніше останнього практичного заняття і повідомити про проходження курсу до атестаційного тижня.

7.3 Шкала відповідності оцінок

3 семестр, залік

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

4 семестр, іспит

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

Номер та назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Практ. заняття	Сам. робота
Семестр 3			
1. Методологія прикладного дослідження. Рамковий документ дослідження			
1. Методологія дослідження і його процес: з чого почати і для чого нам теорія.	4	4	10
2. Основні рамкові документи дослідження: Програма, Пропозиція, Проект. Спільне і відмінне, обов'язкове і варіативне.	4	2	6
3. Методологічний розділ Проекту: зв'язок між структурними частинами	2	2	6
2. Наповнення рамкового документу дослідження: огляд в деталях			
4. Дослідницька Проблема / Дослідницька Прогалина / Актуальність: що це?, як описати? і яким чином вона пов'язана із джерелами?	4	6	10
5. Пошук літератури/джерел: Гугл чи БД (WoS, Scopus, Copernicus)? І знову про теорію.	2	4	8
6. Мета дослідження як підсумок Проблеми / Прогалини і як результат дослідження.	2	2	4
7. Предмет дослідження і/чи ключові поняття дослідження. Концептуалізація, операціоналізація та факторна операціоналізація.	4	4	8
8. Гіпотези дослідження: пошук в теорії, формування в межах вибраних концептів.	2	2	6
9. Коротко про стратегію дослідження, збір даних і логіку вибіркового методу	4	2	6
Всього годин	28	28	64
Семестр 4			
3. Процедурна частина Проекту			
10. Методи збору соціальної інформації. Кількісна стратегія	6	4	8
11. Методи збору соціальної інформації. Якісна стратегія	6	2	8
12. Інструментарій: види, структура і обсяг	2	4	6
13. Розроблення опитувальника. Мистецтво задавати запитання	2	4	6
14. Результати проекту в наукових та публіцистичних працях. Аналітика та візуалізація результатів дослідження	4	6	10
4. Забезпечення якості дослідження в контексті його організації			
15. Про деякі питання якості інформації та якості дослідження.	2	2	4
16. Графік роботи, робочі пакети і бюджет.	4	2	4
17. Етичні питання дослідження. Конфлікт інтересів. Фінансування дослідження. Документальний супровід етичності, (не)конфлікту.	2	2	4
18. Підготовка звіту та звітної документації. Поширення результатів – must be!	2	4	10
Всього годин	30	30	60
Всього годин	58	58	124

Загальний обсяг 240 год., в тому числі:

Лекції – 58 год.

Практичні заняття - 58 год.

Самостійна робота - 124 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна

1. Паніна, Н.В. (1996). *Технологія соціологічного дослідження*. Курс лекцій. Навч. посібн. Київ: Наукова думка, С. 11–31, С. 32–60, С. 107–127, С. 150–163, С. 202–219.
2. Паніотто, В. І., Максименко, В. С., Харченко, Н. М. (2004). *Статистичний аналіз соціологічних даних*. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 270, С. 10–20, С. 175.
3. Паніотто, В., Харченко, Н. (2017). *Методи опитування: Підручник*. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 342, С. 11–18, С. 41–59, С. 49–54, С. 60–61, С. 104–119, С. 120–143, С. 144–176, С. 197–246, 250–273, С. 274–295, С. 296–314.
4. Сальнікова, С. (2021). *Вибірка у соціологічному дослідженні*. Підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 9–12, 23–33, 89–101, 134–144, 154–162.
5. Denney, A. S., & Tewksbury, R. (2013). How to Write a Literature Review, *Journal of Criminal Justice Education*, 24:2, 218–234, [10.1080/10511253.2012.730617](https://doi.org/10.1080/10511253.2012.730617)
6. Groves, R., Fowler, F., Couper, M., Singer, E. & Tourangeau, R. (2004). *Survey Methodology*. New York: Wiley.
7. Groves, R. M., & Lyberg, L. (2010). Total Survey Error: Past, Present, and Future. *Public Opinion Quarterly*, 74, 849–879. <https://doi.org/10.1093/poq/nfq065>
8. Hernon, P., Schwartz, C. (2007). What is a problem statement? *Library & Information Science Research*, 29(3), 307–309. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2007.06.001>
9. Kumar, R. (2012). *Research methodology: A step-by-step guide for beginners*. SAGE, 22–69, 86–94, 197–217.

Додаткова

1. Дембіцький, С. (2019). *Розробка соціологічних тестів: методологія і практики її застосування: монографія*. Київ: Інститут соціології НАН України, 18–30, 35–37.
2. Експеримент у соціології. *Pidru4niki*. https://pidru4niki.com/17910211/sotsiologiya/eksperiment_sotsiologiyi
3. Іванов, В. (2005). Загальні принципи аналізу документів. <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2037>
4. Сальнікова, С., Кривопакий, Д., Лазоренко, М. (2021). Релігійні інститути в період Covid-19 у дзеркалі української політики (контент-аналітичне дослідження ЗМІ). *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*, 15, 102–113. <http://dx.doi.org/10.30970/VSO.2021.15.08>
5. Світове дослідження цінностей 2020 в Україні (2020). Український центр європейської політики. Київ. http://ucerp.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/WVS_UA_2020_report_WEB.pdf
6. Соціологічний експеримент і його ознаки. *Stud.com.ua*. https://stud.com.ua/41825/sotsiologiya/sotsiologichnyi_eksperiment_yogo_oznaki
7. Спостереження в соціології: різновиди, сфери застосування. *Соціологія. Osvita.ua*. <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12300/>
8. 13 соціальних експериментів, які пішли не за планом і розповіли багато нового про нас. *Tutkatamka*. <https://tutkatamka.com.ua/nathnennya/psihologiya/13-socialnix-eksperimentiv-yaki-pishli-ne-za-planom-i-rozpovili-bagato-novogo-pro-nas/>
9. Callegaro, M., Manfreda, L., & Vehovar, V. (2015). *Web survey methodology*. London: Sage.
10. Danilovic, N. (2021). Application of the Document Analysis Method in the Social Sciences. *Social Communications: Theory and Practice*, 13(2). 10.51423/2524-0471-2021-13-2-12
11. ten Broeke, G., Tobi, H. (2020). Mapping validity and validation in modelling for interdisciplinary research. *Quality & Quantity*. 18 p. <https://doi.org/10.1007/s11135-020-01073-8>

10. Додаткові ресурси:

1. Генератор рандомного відбору. Random.org.ua
2. Державна служба статистики України. <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Кодекс професійної етики соціолога. <https://sau.in.ua/pro-sau/>
4. «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?». Prometheus. https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/info
5. Український культурний фонд. <https://ucf.in.ua/>
6. Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/home>
7. ESOMAR. <https://www.esomar.org/>